

Sygn. akt IV KK 689/21

POSTANOWIENIE

Dnia 5 stycznia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Klugiewicz

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.,
w sprawie **M. A.**,
skazanego z art. 177 § 2 k.k. i in.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 5 stycznia 2022 r.,
kasacji obrońcy skazanego
od wyroku Sądu Okręgowego w K.
z dnia 29 kwietnia 2021 r., sygn. akt IX Ka [...],
zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w K.
z dnia 5 października 2020 r., sygn. akt IX K [...],

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. kosztami procesu w postępowaniu kasacyjnym obciążyć
skazanego.**

UZASADNIENIE

W sprawie złożonej podmiotowo, Sąd Rejonowy w K. wyrokiem z dnia 5 października 2020 r., sygn. akt IX K [...], uznał M. A. za winnego tego, że w dniu 21 października 2017 roku w R., gm. P., będąc na podstawie art. 212 Kodeksu pracy odpowiedzialny za bezpieczeństwo i higienę pracy podczas wykonywania robót torowych przez grupę szybkiego usuwania usterek I. [...] na torze nr [...] rozjazdu nr [...] km 17,814 linii nr [...] K. – F., nie dopełnił obowiązku właściwego oznaczenia miejsca wykonywania ww. prac, pomimo tego, że odbywały się one na torze czynnym podczas niesprzyjających warunków atmosferycznych i hałasu spowodowanego pracą podbijaka spalinowego typu C. oraz w porze nocnej, poprzez nieoznakowanie wskaźnikiem W7 miejsca robót torowych

z kierunku nieparzystego od strony K. w odległości 500 m od ich wykonywania, nie wyznaczył drugiego sygnalisty do ostrzegania przed nadjeżdżającymi pociągami od strony K., nie wprowadził ograniczenia prędkości pociągów, a także polecił wykonywanie robót pomimo tego, że nie otrzymał od dyżurnej ruchu stacji R. zezwolenia na wykonywanie prac na torze nr [...], czym naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym oraz naraził M. K. na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia oraz ciężkiego uszczerbku na zdrowiu oraz – mając na podstawie powołanego przepisu szczególnie prawny obowiązek zapobiegnięcia skutkowi – spowodował nieumyślnie wypadek, polegający na potrąceniu M. K. przez pociąg T. nr [...] relacji R., w wyniku czego doznał on obrażeń ciała w postaci podbiegnięcia krwawego i otarcia naskórka na głowie, kończynach i tułowi, zmiążdżenia tkanki podskórnej prawej okolicy pośladkowej, zmiążdżenia mięśni pośladków i uda, złamania kości miednicy i prawej kości udowej, rozerwania pęcherza moczowego i korzenia krezki jelita cienkiego, pęknięcia wątroby i śledziony, stłuczenia lewego płuca, nacieczenia krwawego tkanki wiotkiej zaotrzewnowej miednicy, krwi w jamie otrzewnej, skutkujących jego zgonem w dniu 22 października 2017 roku, tj. przestępstwa z art. 220 § 1 k.k. i art. 177 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., za które – na podstawie art. 11 § 3 k.k. w zw. z art. 177 § 2 k.k. wymierzono mu karę roku pozbawienia wolności oraz – na podstawie art. 46 § 2 k.k. zasądzono od oskarżonego na rzecz oskarżycielki posiłkowej M. G.-K. kwotę 30000 złotych tytułem nawiązki.

Od tego wyroku apelację wniósł obrońca oskarżonego, który – podnosząc zarzuty obrazy przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia (art. 7 k.p.k., art. 170 § 1 pkt 5 k.p.k.; art. 170 § 1a k.p.k.; art. 167 w zw. z art. 193 § 1 k.p.k.; art. 49a k.p.k.) i której konsekwencją były błędy w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego wyroku, które mogły mieć wpływ na jego treść oraz – z ostrożności procesowej – obrazę przepisów prawa materialnego (art. 212 k.p.; art. 220 § 1 k.k.; art. 46 § 2 w zw. z art. 46 § 1 k.k. w zw. z art. 52 § 1 k.p.k.) i rażącej niewspółmierności kary – wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego M. A., ewentualnie – z ostrożności procesowej – o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zakwalifikowanie czynu przypisanego oskarżonemu M. A. jedynie na podstawie art. 220 § 2 k.k. oraz wymierzenie mu kary grzywny, ewentualnie o obniżenie wymierzonej kary do 6 miesięcy pozbawienia wolności i jej warunkowe zawieszenie na okres 2 lat tytułem próby oraz orzeczenie środków probacyjnych z art. 72 § 1 k.k., i obniżenie kwoty nawiązki z kwoty 30 000 zł, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku w zakresie rozstrzygnięć dotyczących oskarżonego i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 29 kwietnia 2021 r., sygn. akt IX Ka [...], zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że uchylił orzeczenia dotyczące nawiązki na rzecz M. G.-K.. W pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Wyrok Sądu drugiej instancji został zaskarżony przez obrońcę skazanego, który we wniesionej kasacji sformułował następujące zarzuty:

1) rażącą obrazę prawa procesowego, która mogła mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku przez naruszenie art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. poprzez nieustosunkowanie się do wszystkich zarzutów apelacji, ograniczenie rozpoznania środka odwoławczego do rozważenia zarzutów apelacyjnych w sposób pobieżny, bez odniesienia się do pełnej ich treści i zaniechanie wskazania czy uchybienie zakwalifikowane w zarzutach apelacji rzeczywiście miało miejsce, skutkujące niedostrzeżeniem uchybień sądu pierwszej instancji i w efekcie przeniesieniem tych uchybień sądu pierwszej instancji do postępowania odwoławczego, co niewątpliwie wpłynęło na treść orzeczenia sądu drugiej instancji i przyczyniło się do ograniczenia zakresu rozpoznania sprawy do części przesłanek wymienionych w zarzutach skazanego, polegające w szczególności na:

a) nierozważeniu zarzutu apelacji dotyczącego obrazu art. 7 k.p.k. w zakresie:

- pominięcia przez sąd pierwszej instancji dowodu z dokumentu w postaci protokołu ustaleń końcowych komisji kolejowej, z którego wynika, że bezpośrednią przyczyną zdarzenia z dnia 21 października 2017 r. był brak powiadomienia przez dyżurną ruchu posterunku zapowiadającego R. pracowników grupy szybkiego usuwania usterek, wykonujących roboty torowe ma rozjeżdżić numer [...], o nadjeżdżającym pociągu T. numer [...],

- uznania przez sąd pierwszej instancji za niewiarygodne wyjaśnień skazanego M. A. w zakresie, w jakim wskazywał on, że poinformował Z. C. o przystąpieniu do pracy,

- uznaniu za niewiarygodne wyjaśnień świadka M. N. w zakresie, w jakim wskazywał on, że skazany M. A. poinformował dyżurną ruchu o rozpoczęciu prac na rozjeździe numer [...],

- przyjęcia przez sąd pierwszej instancji, że skazany M. A. naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym oraz że popełniając czyn z art. 220 k.k., działał umyślnie,

b) zaniechaniu należytego ustosunkowania się do zarzutu obrazy art. 7 k.p.k. i argumentacji zawartej w apelacji w zakresie:

- oddalenia przez sąd pierwszej instancji wniosku obrońcy skazanego o przeprowadzenie dowodu z łącznej opinii biegłego z zakresu rekonstrukcji wypadków oraz biegłego z zakresu kolejnictwa,
- pominięcia przez sąd pierwszej instancji treści opinii sporządzonej przez B. C. i G. L. w zakresie, w jakim z jej treści wynika, że zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym naruszyła osoba odpowiedzialna za organizację ruchu pociągu,
- przyjęcia przez sąd pierwszej instancji, że opinia sporządzona przez biegłego z zakresu BHP S. K. jest pełna, jasna, logiczna i wyczerpująca,
- przyjęcia przez sąd pierwszej instancji, że opinia sporządzona przez biegłych G. L. i B. C. jest jasna, pełna, rzeczowa i ustosunkowująca się do okoliczności podnoszonych przez strony na rozprawie,
- uznania przez sąd pierwszej instancji za niewiarygodne wyjaśnień skazanego M. A. w zakresie, w jakim wskazywał on, że nie widział przejeżdżającego po sąsiednim torze pociągu sieciowego,
- pominięcia przez sąd pierwszej instancji treści zeznań świadka w osobie M. N. w zakresie, w którym świadek zeznał, że w komunikacji toromistrza z dyżurną ruchu nie istnieją specjalne sformułowania oraz w zakresie, w którym świadek zeznał, że pracownicy grupy awaryjnej nie zostali poinformowani przez dyżurną ruchu o zmianie kierunku ruchu pociągu na torze numer [...],
- pominięcia przez sąd pierwszej instancji treści zeznań świadka w osobie J. P. w zakresie, w którym świadek zeznał, że w komunikacji toromistrza z dyżurną ruchu nie istnieją specjalne sformułowania, w zakresie, w którym świadek zeznał, że jednoznacznie zrozumiał wypowiedź dyżurnej ruchu jako wyrażanie zgody na prace na rozjeździe numer [...], oraz w zakresie, w którym świadek zeznał, że świadek nie wiedział o zamknięciu toru numer [X.], oraz że pracownicy grupy awaryjnej nie zostali poinformowani przez dyżurną ruchu o zmianie kierunku ruchu pociągu na torze numer [...],
- pominięcia przez sąd pierwszej instancji treści zeznań świadka w osobie A. D. w zakresie, w którym świadek zeznał, że pracownicy grupy awaryjnej nie zostali poinformowani przez dyżurną ruchu o zmianie kierunku ruchu pociągu na torze numer [...],

- pominięcia przez sąd pierwszej instancji treści zeznań świadka w osobie K. C. w zakresie, w którym świadek zeznał, że nie przypominał sobie, aby w pobliżu zdarzenia stał pociąg sieciowy,
- pominięcia przez sąd pierwszej instancji treści zeznań świadka w osobie A. W. w zakresie, w którym świadek zeznał, że przyczyną pierwotną zdarzenia z dnia 21 października 2017 r. było nieostrzeżenie przez dyżurną ruchu pracujących na torze, że nadjeżdża pociąg, w zakresie, w którym świadek zeznał, że następczą przyczyną ww. zdarzenia był brak właściwej komunikacji pomiędzy dyżurną ruchu a kierownikiem robót, w tym brak poinformowania skazanego M. A. o zamknięciu toru numer [X.] i o pracy na torze numer [X.] pociągu sieciowego, w zakresie, w którym świadek zeznał, że każdą zgodę można wyrazić językiem potocznym i nie istnieją żadne specjalne zwroty na udzielanie takiej zgody, w zakresie, w którym świadek zeznał, że pociąg sieciowy znajdował się w dużej odległości od miejsca zdarzenia, w zakresie, w którym świadek zeznał, że kierujący robotami nie wiedział o zamknięciu toru numer [X.], w zakresie, w którym świadek zeznał, że w oparciu o własne doświadczenie świadek po otrzymaniu informacji od dyżurnej ruchu odpowiadającej treści informacji udzielonej skazanemu przystąpiłby do pracy,
- pominięcia przez sąd pierwszej instancji treści zeznań świadka w osobie J. C. w zakresie, w którym świadek zeznał, że pociąg sieciowy nie był widoczny dla pracowników pracujących na rozjeździe numer [...],
- pominięcia przez sąd pierwszej instancji treści zeznań świadka w osobie M. C. w zakresie, w którym świadek -zeznał, że pociąg sieciowy nie był widoczny dla pracowników pracujących na rozjeździe numer [...],
- pominięcia przez sąd pierwszej instancji treści zeznań świadka w osobie M. P. w zakresie, w którym świadek zeznał, że miejsce pracy pociągu sieciowego było oddalone od miejsca wypadku o ok. 2-3 km,
- wyprowadzenia przez sąd pierwszej instancji ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego błędnego wniosku polegającego na przyjęciu, że skazany nie zgłosił drogą radiową Z. C. rozpoczęcia prac na rozjeździe numer [...],
- wyprowadzenia przez sąd pierwszej instancji ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego błędnego wniosku polegającego na przyjęciu, że Z. C. poinformowała skazanego M. A. o pracy na torze numer [X.] pociągu sieciowego, oraz że M. A. z uwagi na pracę pociągu sieciowego powinien mieć wiedzę, że tor numer [X.] został

wyłączony z ruchu, a wyłączenie to skutkowało wprowadzeniem niewłaściwego ruchu pociągów na torze numer [...], tj. ruchu przeciwnego do ruchu zasadniczego z kierunku C. do K.,

- przyjęcia przez sąd pierwszej instancji, że pomiędzy brakiem oznakowania wskaźnikiem W7 miejsca robót torowych z kierunku nieparzystego od strony K. w odległości 500 m od ich wykonywania, niewyznaczeniem drugiego sygnalisty do ostrzegania przed nadjeżdżającymi pociągami od strony K., niewprowadzeniem ograniczenia prędkości pociągów oraz poleceniem wykonywania robót wydanym przez skazanego M. A. pracownikom grupy awaryjnej a zaistnieniem zdarzenia z dnia 21 października 2017 r., istniał związek przyczynowo-skutkowy,

- braku rozważenia przez sąd pierwszej instancji okoliczności przemawiających na korzyść skazanego,

c) zaniechaniu należytego ustosunkowania się do zarzutów obrazy art. 170 § 1 pkt 5 k.p.k., 170 § 1a k.p.k. i art. 167 w zw. z art. 193 § 1 k.p.k. i argumentacji zawartej w apelacji w zakresie oddalenia przez sąd pierwszej instancji wniosku obrońcy o przeprowadzenie dowodu z łącznej opinii biegłego z zakresu rekonstrukcji wypadków i biegłego z zakresu kolejnictwa poprzez uznanie, że wniosek ten zmierza do przedłużenia postępowania, w sytuacji gdy był on złożony jeszcze przed rozpoczęciem przewodu sądowego, a sporządzenie łącznej opinii biegłych z zakresu tych dwóch specjalności ma istotne znaczenie dla ustalenia, czy został popełniony czyn zabroniony oraz bezkrytycznym powieleniu ww. zakresie stanowiska sądu pierwszej instancji,

d) zaniechaniu należytego ustosunkowania się do zarzutów błędu w ustaleniach faktycznych,

pobieżne rozważenie tego zarzutu i uzasadnienie stanowiska sądu odwoławczego w sposób lakoniczny, co w konsekwencji skutkowało nienależytym skontrolowaniem prawidłowości ustaleń faktycznych poczynionych przez sąd pierwszej instancji i bezkrytycznym przyjęciem ich przez sąd odwoławczy za prawidłowe,

e) z ostrożności procesowej - zaniechaniu należytego ustosunkowania się do zarzutu obrazy prawa materialnego tj. art. 220 § 1 k.k. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, podczas gdy skazany M. A., nie dopełniając obowiązków, polegających na nieoznakowaniu wskaźnikiem W7 miejsca robót torowych z kierunku nieparzystego od strony K. w odległości 500 m od ich wykonywania, niewyznaczeniu drugiego sygnalisty do ostrzegania

przed nadjeżdżającymi pociągami od strony K. oraz na niewprowadzeniu ograniczenia prędkości pociągów, działał nieumyślnie,

f) z ostrożności procesowej – zaniechaniu należytego ustosunkowania się do zarzutu rażącej niewspółmierności kary i argumentacji zawartej w apelacji, dotyczącej przedmiotowego zarzutu, potraktowanie zarzutu w sposób pobieżny,

Na podstawie tych zarzutów autor kasacji wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i utrzymanego nim wyroku sądu pierwszej instancji w zaskarżonej części i uniewinnienie skazanego, względnie o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i utrzymanego nim wyroku sądu pierwszej instancji w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu pierwszo-instancyjnym.

Prokurator w odpowiedzi na kasację wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście bezzasadna, co uprawniało do jej oddalenia na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Zdecydowana większość podniesionych w niej zarzutów (poza zarzutem 1a) sprowadza się do kwestionowania należytego odniesienia się do zarzutów apelacyjnych w zakresie oceny dowodów i ustaleń faktycznych. Taka argumentacja nakierowana jest na podważanie jakości uzasadnienia, przyjmując charakter polemiki ze stanowiskiem Sądu orzekającego, poddanym weryfikacji w toku postępowania odwoławczego. Należy zauważyć, że zgodnie z art. 537a k.p.k. nie można uchylić wyroku sądu odwoławczego z tego powodu, iż jego uzasadnienie nie spełnia wymogów określonych w art. 457 § 3 k.p.k. Chociaż część motywacyjną wyroku Sądu drugiej instancji nie sposób uznać za wzorcową, to jednak lakoniczność samego uzasadnienia, stanowiącego przecież wtórną względem rozstrzygnięcia część wyroku pozostaje bez wpływu na treść jego sentencji.

Odnosząc się do zarzutu 1a, dotyczącego nierozpoznania części apelacji należy stwierdzić, że wbrew temu, co wskazuje autor kasacji, Sąd odwoławczy odniósł się do kwestii doniosłości dowodu w postaci protokołu ustaleń końcowych komisji kolejowej wskazując, że Sąd *meriti* dokonał własnych ustaleń faktycznych, a nie opierał się na wnioskach komisji kolejowej. Taki pogląd znajduje uzasadnienie w zasadzie samodzielności jurysdykcyjnej, zgodnie z którą sąd karny rozstrzyga samodzielnie zagadnienia faktyczne i prawne oraz nie jest związany rozstrzygnięciem innego sądu lub

organu (art. 8 § 1 k.p.k.). To, że komisja kolejowa ustaliła, iż bezpośrednią przyczyną zdarzenia było zachowanie dyżurnej ruchu, która nie powiadomiła grupy szybkiego usuwania usterek o nadjeżdżającym pociągu nie stanowiło przeszkody dla przypisania sprawstwa wypadku kolejowego także M. A.. Trzeba przy tym zauważyć, że w niniejszej sprawie również dyżurna ruchu została uznana za winną przestępstwa określonego w art. 177 § 2 k.k., co korespondowało z ustaleniami komisji kolejowej.

Uwadze Sądu odwoławczego nie umknął także zarzut dotyczący oceny wyjaśnień M. A. w zakresie, w jakim wskazywał on, że poinformował Z. C. o przystąpieniu do pracy (pkt 3.2. uzasadnienia wyroku Sądu *ad quem*, k. 762). W sprawie ustalono precyzyjnie treść rozmowy skazanego z dyżurną ruchu, co dało podstawy do dokonania oceny zachowania M. A. w kontekście powinności jednoznacznego komunikowania zamiaru oraz realizacji prac na torowisku oraz uzyskania na takie czynności wyraźnej zgody. Wbrew temu, na co wskazuje autor kasacji Sąd *ad quem* rozpoznał również zarzut dotyczący oceny zeznań M. N., choć swoje stanowisko wyraził zbiorczo, odnosząc się do oceny innych osobowych źródeł dowodowych (pkt 3.1 uzasadnienia, k. 761 *in princ.*). Miał również na względzie kwestię strony podmiotowej czynu przypisanego M. A. przez Sąd pierwszej instancji oraz problematykę naruszenia przez skazanego zasad bezpieczeństwa (pkt 3.3., k. 763). Sąd odwoławczy rozważył także zarzuty obrazy prawa materialnego (art. 212 k.k. i art. 220 § 1 k.k.) oraz rażącej niewspółmierności kary i rzeczowo wykazał, dlaczego nie okazały się one zasadne. Podobnie jego uwadze nie umknęły i nie pozostały poza zakresem jego rozważań zarzuty błędu w ustaleniach faktycznych, błędnej oceny przeprowadzonych w sprawie dowodów, czy też oddalenia wniosku dowodowego. Skarżący zaś prezentując w omawianym zakresie jedynie inny pogląd co do tych zagadnień nie wykazał, aby stanowisko Sądu Okręgowego było błędne, a którego podstawą była rażąca obraza prawa procesowego lub materialnego, która mogła mieć istotny wpływ na treść jego orzeczenia. Samo prezentowanie możliwej teoretycznie wersji przebiegu zdarzeń nie jest wystarczającą podstawą do uwzględnienia wniesionej kasacji, skoro Sąd odwoławczy odniósł się rzeczowo i logicznie do wszystkich relewantnych okoliczności omawianej sprawy i swój tok rozumowania przedstawił w pisemnych motywach wyroku. Treść wniesionej kasacji oraz jej uzasadnienie mogą wskazywać, że jej istota sprawadza się do tego, aby to Sąd Najwyższy dokonał ponownej kontroli apelacyjnej zapadłego w Sądzie pierwszej instancji wyroku, a przecież - co oczywiste - nie jest rolą Sądu kasacyjnego powielanie zwykłego postępowania odwoławczego.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu, na podstawie art. 637a k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 k.p.k. kosztami procesu w postępowaniu kasacyjnym obciążając skazanego.